

فضیلت ماه شعبان از نگاه کتب مفاتیح الجنان و المراقبات

حضرت رسول صلی الله علیه وآله می فرمود شعبان ماه من است پس روزه بدارید در این ماه برای محبت پیغمبر خود و برای تقرب به سوی پروردگار خود.

حضرت رسول صلی الله علیه وآله می فرمود شعبان ماه من است پس روزه بدارید در این ماه برای محبت پیغمبر خود و برای تقرب به سوی پروردگار خود.

به گزارش خبرنگار مهر، امروز ۲۹ فروردین ۱۳۹۷ برابر با اول شعبان ۱۴۳۹ است. در مورد ماه شعبان و فضیلت‌های آن سخن بسیار گفته شده است. حجت الاسلام والمسلمین دکتر علی نصیری استاد حوزه و دانشگاه در یادداشتی به فضیلت ماه شعبان به نقل از مفاتیح الجنان و المراقبات پرداخته است:

فضیلت ماه شعبان از نگاه مفاتیح الجنان

بدان که شعبان ماه بسیار شریفی است و منسوب است به حضرت سید انبیاء صلی الله علیه وآله و آن حضرت این ماه را روزه می داشت و وصل می کرد به ماه رمضان و می فرمود: شعبان ماه من است هر که یک روز از ماه مرا روزه بدارد بهشت او را واجب شود و از حضرت صادق علیه السلام روایت است که: چون ماه شعبان داخل می شد حضرت امام زین العابدین علیه السلام اصحاب خود را جمع می نمود و می فرمود: ای گروه اصحاب من می دانید این چه ماهی است این ماه شعبان است و حضرت رسول صلی الله علیه وآله می فرمود شعبان ماه من است پس روزه بدارید در این ماه برای محبت پیغمبر خود و برای تقرب به سوی پروردگار خود به حق آن خدائی که جان علی بن الحسین به دست قدرت اوست سوگند یاد می کنم که از پدرم حسین بن علی علیهما السلام شنیدم که فرمود شنیدم از امیرالمؤمنین علیه السلام که هر که روزه دارد شعبان را برای محبت پیغمبر خدا و تقرب به سوی خدا دوست دارد خدا او را و نزدیک گرداند او را به کرامت خود در روز قیامت و بهشت را برای او واجب گرداند.

شیخ روایت کرده از صفوان جمال که گفت: فرمود به من حضرت صادق علیه السلام که وادار کن کسانی را که در ناحیه اطراف تو هستند بر روزه شعبان. گفتم فدایت شوم مگر می بینی در فضیلت آن چیزی فرمود: بلی به درستی که رسول خدا صلی الله علیه وآله هر گاه می دید هلال شعبان را امر می فرمود منادی را که ندا می کرد در مدینه ای اهل مدینه من رسولم از جانب رسول خدا صلی الله علیه وآله به سوی شما می فرماید آگاه باشید به درستی که شعبان ماه من است پس خدا رحمت کند کسی را که یاری کند مرا بر ماه من یعنی روزه بدارد آن را پس گفت: حضرت صادق علیه السلام که امیرالمؤمنین علیه السلام می فرمود که فوت نشد از من روزه شعبان از زمانی که شنیدم منادی رسول خدا صلی الله علیه وآله ندا کرد در شعبان و فوت نخواهد شد از من تا مدتی که حیات دارم این شاء الله تعالی پس می فرمود که روزه دو ماه که شعبان و رمضان باشد توبه و مغفرت است از خدا و روایت کرده اسماعیل بن عبد الخالق که گفت: بوم نزد حضرت صادق علیه السلام که در میان آمد ذکر روزه شعبان حضرت فرمود که در فضیلت روزه شعبان چنین و چنان است، حتی آنکه مردی مرتکب خون حرام می شود پس روزه می گیرد شعبان را نفع می بخشد او را و آمرزیده می شود.

بدان که اعمال این ماه شریف بر دو قسم است اعمال مشترکه و اعمال مختصه اما اعمال مشترکه پس آن چند امر است: اول هر روز هفتاد مرتبه بگوید: اَسْتَغْفِرُ اللَّهَ وَأَسْأَلُهُ التَّوْبَةَ. دوم هر روز هفتاد مرتبه بگوید: اَسْتَغْفِرُ اللَّهَ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ الْحَيُّ الْقَيُّومُ وَأَتُوبُ إِلَيْهِ و در بعضی روایات الحی القیوم پیش از الرحمن الرحیم است و عمل به هر دو خوب است و از روایات مستفاد می شود که بهترین دعاها و ذکرها در این ماه استغفار است و هر که هر روز از این ماه استغفار کند هفتاد مرتبه مثل آن است که هفتاد هزار در ماههای دیگر استغفار کند. سوم تصدق کند در این ماه اگرچه به نصف دانه خرمایی باشد تا حق تعالی بدن او را بر آتش جهنم حرام گرداند. (از حضرت صادق علیه السلام منقول است که: از آن جناب سؤال کردند از فضیلت روزه رجب فرمود چرا غافلید از روزه شعبان؟! راوی عرض کرد یا ابن رسول الله چه ثواب دارد کسی که یک روز از شعبان را روزه بدارد فرمود به خدا قسم بهشت ثواب او است. عرض کرد یا ابن رسول الله بهترین اعمال در این ماه چیست فرمود: تصدق و استغفار. هر که تصدق کند در ماه شعبان حق تعالی آن را تربیت کند همچنان که یکی از شما شتر بچه اش را تربیت می کند تا آنکه در روز قیامت برسد به صاحبش در حالتی که به قدر کوه احد شده باشد) چهارم در تمام این ماه هزار بار بگوید: لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَلَا نَعْبُدُ إِلَّا إِيَّاهُ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ وَلَوْ كَرِهَ الْمُشْرِكُونَ که ثواب بسیار دارد از جمله آن که عبادت هزار ساله در نامه عملش بنویسند. پنجم در هر پنجشنبه این

ماه، دو رکعت نماز کند و

جایگاه ماه شعبان از نگاه کتاب المراقبات

عارف سالک مرحوم میرزا جواد آقا ملکی تبریزی در کتاب گرانسنگ المراقبات؛ در باره اهمیت و اعمال ماه شعبان چنین آورده است: این ماه برای سالک الی الله بسیار با ارزش است. یکی از شیهای قدر در این ماه می باشد و کسی در آن متولد شده که خداوند به واسطه او وعده پیروزی به تمامی دوستان، پیامبران و برگزیدگانش - از زمانی که پدر ما حضرت آدم (علی نبینا و آله و علیه السلام) در زمین ساکن شده - داده است و وعده داده، به وسیله او، بعد از پر شدن زمین از ظلم و جور، آن را پر از قسط و عدل نماید -.... و از مقام آن همین بس که ماه رسول خدا (صلی الله علیه و آله و سلم) بوده و حضرتش (صلی الله علیه و آله و سلم) فرمودند: ((شعبان شهری؛ رحم الله من اعاننی علی شهری؛ شعبان ماه من است، خداوند کسی را که مرا در ماهم یاری کند، بیامرزد.؛

کسی که از این دعوت بزرگ آگاه شود، باید بکوشد که از دعوت شدگان این دعوت گردد. این جانشین و برادر او امیرالمؤمنین است که می فرماید: ما فاتنی صوم شعبان مذ سمعت منادی رسول الله (صلی الله علیه و آله و سلم) ینادی فی شعبان؛ فلن یفوتنی ایام حیاتی ان شاء الله؛ از زمانی که نداي منادی رسول خدا (صلی الله علیه و آله و سلم) را که برای روزه این ماه ندا می کرد شنیدم، هیچ گاه روزه این ماه را از دست نداده و در تمام عمرم آن را از دست نخواهم داد؛ اگر خدا بخواهد.؛ این درباره روزه این ماه بود؛ و می توان کمک به آن حضرت (صلی الله علیه و آله و سلم) را از جهات دیگر مانند نماز، صدقه، مناجات و تمام کارهای خیر با روزه این ماه مقایسه نمود.

مناجات شعبانیه

این مناجات، مناجات معروفی است و اهلش به خاطر آن با ماه شعبان مأنوس شده و به همین جهت منتظر و مشتاق این ماه هستند. این مناجات شامل مطالب اساسی در مورد چگونگی معامله بندگان با خدای بزرگ بوده و آداب خواستن، دعا و طلب آمرزش از او را، آن گونه که شایسته است، بیان می کند و استدلالهای جالب توجهی جهت امیدوار شدن به درگاه خدا که با مناجات با او مناسب است در بر دارد و به روشنی، ملاقات، نزدیکی و دیدن خدا را معنی می کند و به این ترتیب شبهه های سالک، شکهای منکر و وحشت اهل شک را برطرف می کند و نیز اشاره ای به شناخت نفس و این که شناخت آن باعث شناخت پروردگار است دارد. بنابر تفسیر بعضی از فرازهای آن توسط یکی از بزرگان اهل معرفت.

تمام کلام این که این مناجات، از اعمال مهم این ماه است؛ و نه تنها ماه، که سالک نباید بعضی از فرازهای آن را در طول سال ترک کند و در قنوتها و سایر حالهای عالی خود، خیلی با آن مناجات نماید و وقتی که می گوید: و انر اءبصار قلوبنا بضیاء نظرها الیک، حتی تحرق اءبصار القلوب حجب النور، فتصل الی معدن العظمه، و تصویر اءرواحنا معلقه بعز قدسک؛ و دیدگان قلبهای ما را با نور نگاه آن به حضرتت روشن بفرما تا آنگاه که چشمهای دل پرده ها و مانعهای نوری را پاره کرده و به معدن بزرگی برسد و روحهای ما به عزت پاکیت وصل شود. از گفته خود غافل نباشد و تأمل کند، آیا قلب او چشم دیدن نور را دارد؟ پرده های نوری چیست؟ و معدن بزرگی که در پوشش پرده های نوری می باشد، کدام است؟ تا بداند چه می گوید و از پروردگارش چه می خواهد. ...

۱- از اعمال مهم در این ماه روزه است؛ به اندازه ای که با حالش مناسب باشد و بهتر است اگر مانعی نبود - گر چه این مانع رجحان روزه نگرفتن باشد - تمام ماه را به جز یک یا دو روز آخر آن را روزه بگیرد؛ و با این یک یا دو روز بین روزه این ماه و روزه رمضان فاصله بیندازد و اگر این مقدار را نمی تواند، به مقدار زیادی روزه بگیرد تا وارد دعوت مقدس رسول خدا (صلی الله علیه و آله و سلم) شده و از کسانی باشد که حضرتش (صلی الله علیه و آله و سلم) را یاری می کنند و گمان نمی کنم با یک یا دو روز روزه گرفتن وارد این دعوت شود و از کسانی باشد که بتوان گفت: به رسول خدا (صلی الله علیه و آله و سلم) کمک کرده است. ...

۲- از اعمال مهم در این ماه صلواتی است که در نیم روز هر روز این ماه فرستاده می شود؛ و اول آن چنین است. اللهم صل علی محمد و آل محمد، شجره النبوة ...

۳- یکی دیگر از اعمال این ماه، همان گونه ای که در کتاب اقبال است به جا آوردن نماز و خواندن دعاها و این شبهاست. سالک باید در رابطه با این اعمال جدی بوده و به هر کدام از ذکر و فکر و این اعمال که نشاط دارد، با در نظر

گرفتن اولویتها اقدام کند. ...